

Ennek a számnak az ára 4000 korona.

Negyvenhatodik évfolyam.

31. szám.

Debrecen, 1926 július 31.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

A vasárnap megszentelése.*

Megdöbentő hírt közölt kicsiny falvaink utcáin a napokban a hírelő. „Négy egymásutáni vasárnapon nincsen munkaszünet, szabad dolgozni.“ Milyen szánalmas és bántó dolog ilyet hallani, az újjászületés és megújulás után vágyó keresztyén Magyarországon! Annak a bizonyága ez, hogy csak a jelszavak hangoztatásával élünk, de az igazi keresztyén Magyarországot nem imádkozunk. Ma megtépett, összetört nemzet gyermekei vagyunk és az is kevés volna anyagiasság, hétköznapiság szellemének legyőzésére, ha egész életünk szakadatlan imádsággá válnék. A vasárnap megszentelését áldott isteni kéz írta be minden ember szívébe. „Hat napon át munkálkodjál, a hetediket pedig megszenteljed.“ Ezt a szent törvényt nem lehet ilyen kishitű rendeletekkel megmásítani. Nem lehet a vasárnap nem tisztelőinek, a profán lelkeknek szabad kezet nyújtani, nem lehet a ma emberének, kinek a lelkét az anyagiasság sötétíti el, — a kapzsiságát és hitetlenségét fokozni, — hanem törekedni kell, hogy növekedjék azoknak a tábora, akik buzgón és serényen tudnak dolgozni a hétköznapi minden napján, annak minden óráját kihasználva és dolguk nem marad bevégezetlenül, miért is örömmel, boldogan adhatnak hálát a mindenható Istennek a hetedik napon. Az ünneprontó rendelkezésnek úgy sincs haszna. „Kérjétek a Ti mennyei Atyákat és Ő megad mindent Néktek.“ A megérdemelt csapások után minden jóra fordul és a száraz, derűs napokon víg morajjal zúgnak a cséplőgépek, kora hajnaltól késő estig. Földművelő testvéreink a rendesnél több munkát bizonyára azért végeznek, hogy a vasárnapot megünnepelethessék és hálát adhassanak annak, aki a mi mindennapi kenyerünket méltatlan gyermekeinek megadta. Nem állunk az ünneprontók táborába, mert nem emberi kézzel írott rendeletünk van, hanem isteni, örök, megmásíthatatlan törvényünk a Bibliában. Ettől pedig sem mélység, sem magasság, sem jelenvaló,

*Különös figyelmet érdemel ez a cikk, mint annak a bizonyága, hogy olyan foglalkozásuk közt is, akiket megszoktunk túlnyomóan materialista gondolkodásúaknak tartani, foLyvást nagyobb számmal vannak a lelkük üdvösségére és Isten országának építésére gondolók.

sem eljövendő el nem szakaszthat bennünket, sem a mindenható Istentől, akinek nevével élünk, akinek segítségével imádkozunk egy szebb, boldogabb, igazi keresztyén nagy Magyarországot!
Demecser.

Kiss Emil,
sz. orvos.

Levél a tengerentúlról.

Az eucharisztikus Congressus. Amerika népének látványos ünnepegek „élvezetében“ volt része abból az alkalomból, hogy a cath. egyház ez évben, jun. 19-től 26-ig Chicagó városában tartotta meg az eucharisztikus világ-congressust, melyre tüntető nagy számban jöttek össze a ceremóniás egyháznak dignitáriusai. „Mária országát“ — mint ahogy Magyarországot a külföld előtt a catholikusok nevezni és feltüntetni szokták, Chernoch primáson kívül, ki Meszlényi nevű titkárja kíséretében a congressus megnyitása előtt egy héttel érkezett meg, összesen mintegy 25 tagból álló küldöttség képviselte, kik között Hannauer váci, Horváth kalocsai püspökök, Thury Béla, Tauber Sándor, Schwartz Gusztáv, Varga Demjén, preláthusok, Gróf Jankovics Béla képviselő, Hetessy Ferenc, budapesti tanácsnok stb. aprominensebb egyének. A magyar catholikuság természetesen méltó ünnepélyességgel fogadta a kiváló vendégeket, kiknek megillető tisztelettel adózott a magyarság nagy tömege is felekezeti külömbiség nélkül. Mégis feltűnt, hogy sem az ünnepélyes fogadtatásnál, sem más alkalomkor a felekezetek hivatalos képviselői, értve a lelkészeket és az egyes gyülekezetek előljáróit, sőt még a felekezeti elszigeteltségen felül álló nagy jótékonyági intézmények vezetőségei is semmi szerephez nem juthattak, sőt mint ilyenek meghívást sem kaptak. A magyar cath. klérus a vendégeket kizárólag a maga részére foglalta el. A kik a hercegprimás fogadtatása alkalmával rendezett ünnepélyen New-Yorkban jelen voltak, némi csalódással hagyták el az ünnepegtartásának színhelyét, mert a primás beszédjében nem találták meg azokat a gondolatokat és érzéseket, amelyeket megtalálni reméltek e magas egyházi tisztességetviselő férfiú kijelentésében. Amely beszédet, ha analizálnánk, meg kellene

arról még azt is állapítanunk, hogy az mondat-szerkezetileg se volt tökéletes. Mindenki csodálkozott afelett, hogy a hírneves vendég ily tartalmatlan, azt mondhatnánk, pueril beszéddel állott Amerika földjén egy olyan intelligens közönség elé, mely feszült várakozással lesett minden szót az ő ajkairól. Annyival feltünőbb volt ez, mert hisz a primásnak volt alkalmja kipihenni magát megérkezése után, mivel az ünnepély, melyett az ő fogadtatása alkalmából rendeztek New-Yorkban, csak pár nappal megérkezése után volt megtartva. Egyik prominens new-yorki úriember meg is tette az összehasonlítást Chernoch és Baltazár beszédjei között megállapítván azt, hogy Chernoch biboros beszédjei forma, tartalom, szépség és tökéletesség tekintetében oly messze maradnak a Baltazár beszédjei mögött, mint amily messze van az ég a földtől.

Amerika közönségét általában hidegen hagyta az egész parádés felvonulás. Őszintén megbámulták a tüntető pompát, a feltűnést kereső csillogást, amit a pápas egyház képviselői sceniroztak ez alkalommal is, de senkit meg nem tévesztett a hatásvadászat alkalmazott methodusa. Hogy egész őszinték legyünk, az amerikaiak azt a tüntető fel, le és kivonulást, amit a rendezőbizottság az érsekek és püspökök mutogatásával a nyilvánosság számára készített, épen olyan érzéssel szemlélték, mint amilyen érzéssel végignéz egy okos ember egy utcai felvonulást. Másnap már New-Yorkban senki se beszélt a fényes fogadtatásról, mely pedig rengeteg pénzbe került a pápistaságnak. Maga a congressus, különben, a szokott módon folyt le. Ez egészen a pápas egyház híveinek ünnepe volt. A protestantismus teljesen távol tartotta magát az ünnepélyeknek még azon részétől is, amelyet a nyilvánosság részére rendeztek a congressussal kapcsolatban. Coolidge elnök loyális volt nemzetének génuszához s csupán egyszerű üdvözlő levelet küldött a congressushoz az egyik minisztere útján, gyöngéden figyelmeztetvén a hierarchismust arra, hogy „*a despotismus ideje lejárt és hogy nincsen ország, vagy intézmény, mely fenntarthassa magát, ha az erőszakra építi fel hatalmát*”. Ugyancsak emlékeztette a Congressuson megjelenteket arra, hogy „*a szabad vallás-gyakorlat egyike az E. Államok alapvető alkotmányos tételeinek*”. A beszéd persze vegyes hatást és érzelmet váltott ki, különösen a pápista papság tagjainak szívéből, mert a pápista egyház elvből ellene van a vallás szabadsággyakorlatának s a maga részére vindikálja egyedül a létjogosultságot. A róm. catholikusokat nagyon kellemetlenül érintette az elnök elmaradása a gyűlésről, annyival is inkább, mivel ismert dolog, hogy Coolidge egészen jelentéktelen alkalmakat, tizedrangú diák ünnepélyeket is szívesen ragad meg arra, hogy azokon megjelenjen s irányító beszédet tartson. Coolidge különben követte ebben a tekintetben az angol király példáját, ki a mostani congressust megelőző ilyen összejövetelen, mely Londonban volt megtartva pár évvel ezelőtt, szintén nem jelent meg személyesen. A pápisták ezt nem tudják elfelejteni György angol királynak s valószínűleg nem fogják megbocsátani Coolidge nek

sem A congressus után a primás és a magyar püspökök egyrésze megfogja látogatni az amerikai magyarság egyes nagyobb telepeit, sőt többen a magyar delegátusok közül s maga a primás is, átmennek Canadába is, hova az utóbbi időben, tudvalevőleg igen nagy számban vándoroltak ki magyar honfitársaink.

Visszatérve a róm. catholicismus ezen tüntető összejövetelére, az amerikai protestánsokat nem izgatja az az ábránd, amit a pápaság ezen demonstráció lefolytatásával elérni remélt. Amerika népe túl józan és sokkal okosabb, felvilágosodottabb annál, semhogy felfogni ne tudja azt, hogy az igaz vallásosság lényegéhez nem tartoznak azok a hatásvadászatra számító raffinált eszközök, amiket a cath. egyház alkalmazásba vesz a lelkek hódítására. A róm. cath. egyház Amerikában soha nem számíthat, se végleges diadalomra, se még csak igazi hódításra sem, mert az angol-szász elem a lelkiismereti szabadság jogának birtoklásáról soha le nem fog mondani. Amellett az E. Államok népének módjában van összehasonlítást tenni a prot. Észak-Amerika fejlődése, nagyszerű előhaladása és a szellemileg, anyagilag elmaradott állapotban levő Dél-Amerika állapota között, amely utóbbi világrészben a szinte kizárólagos hatalmat és uralmat a pápista papság tartja kezében. A prot. Amerika azzal felel a pápaságnak, hogy az élő Istennek szent Igéjével, az Evangeliummal meg fogja hódítani a most még lelki sötétségben és tudatlanságban ülő lelkeknek millióit Dél-Amerikában. Az észak-amerikai nagy prot. felekezetek, a Presbiterián, a methodista, congregationalista stb. denominációk külmisziói tanácsai kooperálnak ebben a nagyszerű vállalkozásban. Erre nézve az első nagyszabású összejövetelt és közös tanácskozást Congressus formájában a múlt évben tartották meg Uruguay köztársaságnak Montevideo nevű fővárosában, melynek emléke és hatása foglyul ejtette az E. Államokból a gyűlésen megjelent prot. vezérembereknek lelkét és általuk az egész amerikai protestantizmust, melynek missziói jelszava lett; — Evangélizáljuk Dél-Amerikát. — E nyáron az összes amerikai prot. hitfelekezetek Vakációi Konferenciáinak tanulmánytárgya: Dél-Amerika. S hogy mit jelent ez az evangélizáló mozgalom anyagilag, társadalmilag, szellemileg s lelkiileg dél-amerikai lakóira közvetve és az egész világra kihatólag közvetlenül; ezt képzeletünk alig tudja fel is fogni. A bizonyosan bekövetkező lelki metamorphozisnak ekklatáns példája előttünk e tekintetben a Philippini szigetek, mely az E. Államok protektorátusa alatt a múlt 25 év alatt a művelődésnek, nemzeti jólétnek, haladásnak hihetetlenül magas fokára emelkedett. Mi eszközölte ezt a nagy változást e huszmillió lakossággal bíró szigetcsoport népének lelki világában? Semmi más, mint az Evangelium. Mikor Dewey admirális az E. Államok kormánya nevében birtokba vette e szigetcsoportot, három hajó biblia rakomány követte az admirális hajóját s az E. Államoknak első dolga volt, hogy tizezer népiskolát állított a szigetekre, hogy az emberek tudjanak írni és olvasni s tudják saját nyelvükön

olvasni a Szentírást. S míg a három évszázados pápista vezetés alatt a nép 90%-a analphabéta volt, ma alig találni olyan egyént a Fülöp-szigeteken, aki írni-olvasni ne tudna. Ne feltsük azért se az Evangélium t, se az Evangélium alapjára épített protestantizmust. Istennek Lelke örködik mindkettőnek a megmaradása felett.

Harsányi Sándor,
ref. lelkész.

Iskola

A debreceni református gimnázium értesítője.

Közli S. Szabó József igazgató. A messze földön híres kollégium, amelynek olyan sokan köszönjük szellemi alkatunkat, ma a legszembeötlőbb életét gimnáziumában éli, amelynek legmagasabb szinten állására és maradására éppen azért fokozott mértékben kell ügyelnünk. Az intézet vezetése a legjobb kézben van. S. Szabó József nemcsak vallás-tanárnak volt páratlan, hanem mint igazgató is méltó utódnak bizonyult olyan elődökhöz, mint Dóczi Imre, Karai Sándor. Rajta és a testnevelési tanáron kívül 18 rendes tanár működött. Ezek közül 4, u. m. Benigny Gyula, Hoffer András, Vekerdy Béla és Zsigmond Ferenc egyetemi magántanárok s az utóbbi a Magyar Tudományos Akadémiának is tagja. Még hét más tanárnak van doktori foka. A nemdoktor két matematikusról — ebben a szakban unikum a doktor — tudva van, hogy az Eötvös-kollégiumnak voltak jelességei. Úgy ezek az adatok, mint a tanároknak iskolán kívüli munkássága mutatják, hogy minden részében elsőrangú tanárikar van az öreg kollégium gimnáziumában. Nagy kár, hogy a vallás-tanári állás nincs rendes tanerővel betöltve. De rövidesen talán ezen is segíteni lehet. Az énektanítást is helyettesek látták el ez évben. Az új énektanár szeptemberben elfoglalja helyét. A helyettesekkel együtt 25-re ment a tanárok száma. Ugyanis összesen 13 osztályt tanítottak. A tanulók száma 767 volt, ebből református 689. Magas szám. Megfeszített idegmunka kell ilyen népes osztályokat tanítani. De nincs semmi baj. Az ifjúság egyéb munkájából is látszik, hogy jól van vezetve és fegyelmezve. Ifjúsági gyülekezet, élén az igazgatóval, önképzőkör és cserkészcsapat, élén Debreceni Ferencsel, sportkör, élén az agilis Váryval, énekkar, zenekör, vöröskeresztegylet, madárvédőegylet mind szépen dolgoznak. Szép munkát végez az ifjúsági segítőegyesület és a szegénytanulók könyvtára. Amannál Jakucs István, emennél Osváth Ödön érdemel különös elismerést. A régi számos ösztöndíj-alapítványok a nehéz idők okozta érték-változások miatt most számba sem jöhetnek. A Baltazár amerikai alapítványból 24 millió, Debrecen város adományából 17 millió, a Keszi Hajdú-alapítványból 7 és 1/2 millió mégis jutott a gimnázistáknak, más, kisebb összegekről nem is szólva. Az értesítő élén az igazgatónak a Baltazár amerikai alapítvány ünnepén mondott szép és oktató beszéde olvasható. Utána pedig a dicsőmúltú kollégium történetének sikerült rövid összefoglalása.

Külföld

Az Üdv Hadserege nemrég (június hó 23-án) avatta föl Párisban „A Nő Palotáját”: azt a hatalmas épületet, amelyet kizárólag társadalmi gyűjtés útján szerzett összegből vásárolt meg és alakított át arra célra, hogy benne 743 hajléktalan nőnek, ugyanannyi külön szobában, modernül felszerelt, hygienikus és főképen keresztényi otthont nyújtson. A francia társadalmi és állami élet legelőkelőbb vezető elemei — élükön magával a köztársaság elnökével, a református vallású Doumergue Gastonnal — kísérték valláskülönbség nélküli rokonszenvvel és hathatós támogatással ezt a nagyszerű vállalkozást, arról nem is szólva, hogy a protestáns egyházak pedig, tekintet nélkül dogmatikus árnyalataikra, eleitől a legmelegebben fölkarolták. Jellemző, hogy még a francia protestantizmus is — amely pedig a szociális felelősségérzet szellemétől sokkal jobban át van hatva s ennek megfelelően sokkal különb tevékenységet is folytat, mint a magyar — az ilyen vállalkozásokban az iniciatívát is, meg a kivitt is átengedi egy, az egyháztól független s még hozzá francia protestáns talajon (éppúgy, mint a magyaron!) gyökérrel sem bíró alakulatnak. Szomorú, de való és, úgy látszik, egyetemes tény — amibe azonban nem kellene, mint változhatatlanba, csak úgy egyszerűen és magától értődőleg belenyugodni —, hogy az úgynevezett történelmi egyházak még ma is sok mindent tekintenek előbbvaló feladatnak, mint az egy elvesztett juhval és elgurult drachmával való, nemcsak ötletszerű és alkalmi, hanem rendszeres és intézményes törődést. ri.

A brazilai presbyterianus egyháznak száz gyülekezete, imaháza, kb. ugyanannyi lelkipásztora, 89 vasárnapi iskolája s bennök csaknem 2600 növendéke, húsz belmissziói társasága, egy szemináriuma, egy árvaháza, egy nyomdája van. Ez aztán az igazi „lux in tenebris!” ri.

Pillanatfölvételek a római egyház életéből:
A chicagói eucharistikus kongresszus megnyitásának napján reggel 5 órától d. e. 11 óráig 6000 misét mondtak különböző rendes és rögtönzött oltároknál (állítólag még protestáns egyházaktól átengedett istentiszteleti helyeken is!). A Szent Januárius csoda Nápolyban (a szent vérenek állítólagos fölforrása) ez idén is „megismétlődött” nagy ünnepségek között. A francia katolikusok harcos szervezetei lapjának, a „L'Action Française”-nek a szerkesztője, Bainville Jakab, legújabbán új, teljes *Voltaire*-kiadást (!) rendezett sajtó alá; és egészen elcsudálkozott, mikor az *Osservatore Romano* — a pápa félhivatalosa — felhördült emiatt s figyelmeztette, hogy *Voltaire*-t, aki egészben indexen van, jó katolikusnak nem-

hogy kiadnia és terjeszteni. de még csak olvasnia sem volna szabad! Az olasz protestánsoknak a kormány nemrég az iskolásgyermkekkel *iskolánkívül* való vallásos foglalkozást is eltiltotta. a waldens egyház lapját, a „La Luce”-t pedig olyan cenzurával sújtja, hogy a napokban a lap szerkesztősege maga volt kénytelen kérni a munkatársakat, hogy *mellőzzenek ne csak minden politikai célzást, de a római egyház tanairól, szertartásairól, múltjáról és jelenéről bármiféle nyilatkozatot is!* ri.

Egyetemi lelkipásztorokat alkalmaztak, kizárólag a diákság lelkigondozására, a bonni, greifswaldi, lipcei-egyetemen, valamint a hannoveri műegyetemen maguk az illető protestáns egyházak, a jénai egyetemen pedig a keresztyén diákszövetség. Még három másik egyetemen is folyik ugyanilyen állásnak a szervezése. Magyar egyetemeinkről (legalább is a debreceniről) mikor jelenthetjük ezt? ri.

Tukacs Lajos esperes ünneplése.

Nyírmeggyesen egyszerű, de meleg ünnep volt július 25-én: Tukacs Lajos esperes ötven éves lelkészi szolgálatát ünnepelték. Az ünnepségre dr. Baltazár Dezső püspök is lement Nyírmeggyesre, titkárja Futó András kíséretében. Az állomáson a járás főszolgabírája: Madarassy István fogadta a püspököt, aki és kísérete hosszú kocsisorban, leventék és fehérruhás leányok sorfala között, a község lakosságának ovációi mellett vonultak be a községbe. A menetet 25 főnyi lovasbandérium vezette. A lelkész előtt az ünnepelt fia, Tukacs János s. lelkész fogadta és üdvözölte a vendégeket. Dél előtt a templomban ünnepies istentisztelet volt, melyen a jubiláló lelkész mondott imádságot, majd dr. Baltazár Dezső püspök tartott magasszárnyalású beszédet s áldotta meg a gyülekezetet és jubiláló lelkézpásztorát.

Istentisztelet után a község háza tanácstermében a község képviselőtestülete díszközgyűlést tartott Pécsey László főispán elnökletével, amelynek keretében átnyújtotta a főispán a kormányzó legmagasabb elismerését kifejező kéziratot és a polgári aranyéremrendet.

A község háza udvarán történt meg ezután a tisztelgő küldöttségek fogadtatása. Dr. Baltazár Dezső püspök a konvent, az egyházkerület és a kollégium nevében, az egyházmegye nevében Foris Lajos egyházmegyei főjegyző, a vármegye részéről dr. Kovács István, a község részéről Ilosvay Aladár, nyug. alispán földbirtokos, a nyírmeggyesi egyház nevében Iszlai Mihály gondnok, az egyházmegye tanítói és a helybeli tanítók nevében Tóth Béla igazgató-tanító, a segédlelkészek részéről Biró Gyula nagyveesedi segédlelkész, az izraelita hitközség részéről a helybeli rabbi és a vitézek részéről egy tiszthelyettes üdvözölte a jubilánst. Délben 200 terítékes bankett volt.

Különfélék

Hírek oláh uralom alatt élő testvéreinkről.
A bánáti egyházmegye (Szabolcska egyházmegyeje)

élén világi részről az elszakadás óta mostanáig Székely László állt, ki azonban legutóbb lemondott gondnoki tisztségéről s helyét Telegdy László vígvári birtokossal töltötték be. A nagyszalontai egyházmegye esperese, Böszörményi Lajos, előre haladott kora miatt, lemondott állásáról. Utóda Kassai Béla tenkei lelkész lett. A királyhágómenti egyházkerület legutóbbi közgyűlése alkalmával lelkész-szentelés volt, melyen több jó ismerősünket szentelték fel. Így a nagybányaiak kiváló ifjú lelkészét, Szaploneczay Bertalant, a honvéd-theológus Kádár Mihályt, a volt szenior Nánássy Dánielt és daliás esküdtársát Bagoly Bertalant, a nagyerejű két Gyöngyösit, a szelíd Gázsályi Zsigmondot stb. Kívánunk nekik minden jót.

A díszalbumot, melyet egyházkerületünk nyomdavállalata a kormányzó úrnak ezüslakodalma alkalmából felajánlani kívánt — mint említettük —, Uray Sándor lelkész volt átadandó, aki július 23-án a MANSz. küldöttségével egyébként is Kenderesre utazott. A MANSz. küldöttségének fogadtatása s ezuttal az Album átnyújtása azonban elmaradt.

Nyomdavállalatunkat az iparkiállítás jüryje a kiállított énekeskönyvekért és irkákért nagy aranyéremmel tüntette ki.

A besenyői református egyház az egyetértés szép példájáról tett tanúbizonyságot, midőn néhai Kriston Sándor f. évi június 7-én hirtelen történt elhalálózása folytán megüresedett lelkészi állásra július 11-én egyakarattal Varga Károly nyírbátori esperesi segédlelkészt hívta meg. Érdekes, hogy ezen községgel szomszédos Apagyon — ahol pár hónappal előbb szintén váratlan történt elhalálózás folytán üresedett meg a lelkészi állás — csaknem négy hónapig dúló pártoskodás és húzavona után ugyancsak július hó 25-én dőlt el a harc, amely napon a besenyői ekklezsia együttérző szeretettel meghívott új lelkésze látogatását ünnepelte megható módon. Az állomásnál Kecskeméti Pál gondnok s a presbiterium fele száma fogadta a fiatal lelkészt, akit fehérruhás lányok csokorral leptek meg. Majd bent a községben, a paróchia bejáratánál felállított „Isten Hozott” feliratú virágos diadalkapu előtt, a presbiterium másik fele élén Szalók József kántortanító üdvözölte a község új lelki vezérét, akit a hódolatra felvonult levente-ifjúság s a hívek nagy tömege szünni nem akaró módon megéljenzett és virágosövel borított el. Aztán Varga Károly ünnepi beszéde után meghatott s megelégedett gyülekezete leborulva áldotta gondviselő Istenét: mert az első napon is világos lőn, hogy Varga Károly személyében a besenyői református egyház a 42 évi munkássága után elhunyt szorgalmas, szókimondó, igaz lelkipásztorának méltó utódát találta meg, aki elődjének félbenmaradt alkotó munkásságát diadalra is viszi. (—k.—f.)

Debrecenben régi szép terv megvalósításán dolgozik fáradhatatlan buzgalommal az árpádtéri lei-

készi hivatal. A templom környéke ugyanis elhanyagolt állapotban van. Kolozsváry Kiss László felhívást bocsátott ki a gyülekezet tagjaihoz, hogy anyagi támogatással a templom körül kertet és vasrácsos kerítést létesítsenek, hogy ezáltal a templom külső szépségét, csendjét és tisztaságát biztosítsák.

Ipari kiállítás. Az ősi református Kollégium falai pár napon át az ipari kultúra értékeinek adnak hajlékot. A debreceni és tiszántúli iparosok kiállítást rendeznek ott, amely aug. 1-ig tart. Tantermek, melyekben egész éven át szellemi haladás és tudomány tanait hirdetik, most a nyári szünet alatt sem maradnak üresen, hanem helyet adnak a szellemi élettel azonos értéknek, az ipari kulturának. Kis és nagy diákok helyett felnőtt emberek, iparosok és kézművesek vizsgáznak tudásuk és képességükről; meg vagyunk győződve, hogy ez az examen is jól fog sikerülni.

Az esztári lelkészi állásra Dankó Sándor ártándi lelkészt hívják meg. Vasárnap délelőtt volt a próba, amelyen a túlnyomó többség a meghívás mellett szavazott. Egyik törvényszakasz értelmezésének kérdése arra indította ugyan a küldöttséget, hogy a meghívást sikerültnek nem jelentette ki, de ez a hiány bizonyára pótlódik.

Tanítóválasztások. A hajdúszoboszlói presbiterium az üresedésben levő férfitanítói állásra Takács Gyula okleveles tanítót, a női tanítói állásra pedig Nagy Irma okleveles tanítónőt választotta meg. A nyírbátori református egyház kántori állását Baka János debreceni helyettes kántorral töltötte be. Isten áldását kívánjuk munkásságukra.

Hódmezővásárhely új lelkészét, dr. Godács Imrét július 4-én iktatta be Harsányi Pál esperes. Isten áldása kísérje az új lelkészt szép munkatervén.

Gróf Bethlen István üdvözlése. A belsősomogyi református egyházegyezség Csurgón tartott közgyűlésén megbotrányozását fejezte ki a Magyarország miniszterelnökét Genfben ért sötét támadás fölött és egyszersmind legmélyebb tiszteletének és ragaszkodásának adott távirati úton kifejezést gróf Bethlennek szemben, aki jelenleg Csurgó közelében Inkepusztán nyaral.

A Nagypénteki Református Társaság budaörsi Erzsébet-árvaházának igazgatótanítója, Molnár Imre 41 évi sikerdús munkásság után nyugalomba vonult. A társaság az igazgatói teendő ellátására Kállay Lajost választotta meg. Az Isten áldása legyen a távozon, az újonnan megválasztottan és a nagypénteki társaság emberbaráti intézményén.

Megindító vallásos délután volt július 18-án a budapesti faszori templomban, mely alkalommal a menekült szír keresztyének papjai tartottak előadást a török uralom alatt még megmaradt társaik javára. A gyülekezet nemes áldozatkészégéről tett tanúbizonyságot a menekültekkel szemben, mert egyesek adományából, valamint a perselypénzből mintegy 4.000.000 korona gyűlt össze.

A vásárhelyi gyülekezet harangszentelési ünnepélye július 25-én volt. Az ünnepi istentiszteletet és a harangok megáldását Harsányi Pál esperes végezte.

A Tukacs György felmentéséről szóló hírnöket helyesbíteni kell annyiban, hogy a bíróság a Debreceni Református Szemle szerkesztőjével szemben sajtó útján elkövetett becsületsértés miatt a bűnösséget megállapította s csak a büntetés alól mentette fel, az 1914. évi 41. t.-cikk 18. §-a alapján. Ez a törvényszakasz t. i. így szól: Ha a becsületsértés elkövetésére a sértettnek (ebben az esetben a D. R. Szemlenek) *jogellenes, kihívó vagy botránykeltő viselkedése adott okot*, a bíróság a bűnösség megállapítása mellett felmentheti a vádlottat a büntetés alól. Az ítéletben a panaszos fél is megnyugodott, így lett jogerős.

A tiszai ág. hitv. evang. egyházkerület június 29-én tartotta közgyűlését Debrecenben.

A mohácsi vész 400 éves évfordulójával kapcsolatban a Falu-szövetség, Baranya vármegyei Gazdasági Egyesület, a Mezőgazdasági Kamara, a Baross-Szövetség és Mohács társadalma augusztus 20-tól szeptember 6-ig Mohácson nagyszabású kulturális, történelmi, néprajzi, gazdasági és ipari kiállítást rendez. Különböző szakcsoportok bemutatják a mohácsi csatára vonatkozó emléktárgyakat, rajzokat, másfelől a járás és megye gazdasági és kulturális produktumait.

Szerkesztői üzenetek.

K. B. Szamoskér. A kérdezett cikk szeptemberben lesz aktuális. B. G. Kiskunhalas. Legközelebb jönni fog.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lapfőigazgató:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
1748—1926. szám.

Körlevél

a kebelbeli egyházak presbiteriumaihoz.

Az egyházközsegeknek vélek szolgálatot teljesíteni akkor, amikor a presbiteriumok figyelmét felhívom a „Tiszántúli Ipar és Kereskedelem“ közgazdasági hetilapra (szerkesztőség és kiadóhivatal Debrecen, József kir. herceg-u. 1. sz.) avégből, hogy amennyiben bármely közmunkára vagy közszállításra versenytárgyalást hirdetnek, a versenytárgyalási, szállítási, ajánlati vagy pályázati hirdetményeket e lapba közzé tehetik. A közlésért jelzett lap mérsékelt díjat számít fel.

Azért tartottam szükségesnek a fentiek közlését, mivel a „Tiszántúli Ipar és Kereskedelem“ a tiszántúli iparosoknak, vállalkozóknak, kereskedőknek az a sajtóorgánuma, amelyet már ezidőszerint is ezernél több vállalkozó, építő iparos és kereskedő olvas.

Atyafiságos szeretettel
Debrecen, 1926 július 26.

Dr. Baltazár Dezső
püspök.

1056—1926. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Tudomásul vétel s további megfelelő eljárás kérésével közlöm a f. évi május hó 5-én tartott egyházkerületi közgyűlés 151. sz. alatt hozott határozatát a következőkben:

„Közgyűlésünk elrendeli, hogy az egyház-megyék a 208/6—1923. sz. közgyűlési határozattal megállapított búzaadó helyett 1927. évi január hó 1-től kezdődőleg további intézkedésig, lélekszám szerint évi 8 pengőfillérrel számított egyházkerületi közigazgatási járulékot szolgáltatassanak be az egyházkerületi pénztárba, amely járuléknak fele minden év május 15-ig, másik fele pedig október 15-ig lesz az egyházkerület pénztárába befizetendő.

Közgyűlésünk már ezúttal elrendeli, hogy a most elrendelt egyházkerületi közigazgatási járulék a jövőben aránylagosan abban a mértékben lesz leszállítandó, amely mértékben egyéb bevételi források a költségvetési hiány eltüntetésére fedezetet nyújthatnak“.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1926 július 26.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A zsadányi (Bihar m.) református egyház presbiteriuma nyugdíjazás folytán megüresedett **organista-kántortanítói** állásra pályázatot hirdet.

Javadalom: Háromszobás lakás, 403□-öl beltelekkel. Készpénz: 100 korona. Terményjárandóság: 14 q 75 kg. búza és 14 q 75 kg. árpa. Tüzifaváltság: 4 q búza és 4 q árpa. Föld: 18 kat. hold 343□-öl szántó; 400□-öl szőlő; 4 hold legelő. Az ingatlanok adóját az egyház fizeti. Összesen: 53 egység. Fizetékiegészítő államsegély és tandíjváltás, melyekért az egyház kötelezettséget nem vállal. Temetési stóla, az egyházi felsőbb hatóság rendeletei szerint. Legátus ellátásáért 3 q búza.

Köteleesség: Az iskolaszék által kijelölt osztályok tanterv szerinti tanítása. Istentiszteletek és temetések alkalmával kántori teendők végzése. Kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Ismétlő iskola fiúk tanítása. Vasárnapi iskola vezetése. Belmissziói munkában segédkezés. Változás esetén a református énekkar és ifjúsági egyesület vezetését vállalni köteles.

Pályázhatnak református vallású, organista-kántori oklevéllel is bíró, okleveles férfi tanítók. Menekültek és B-listások, egyenlő minősítés esetén, megfelelő figyelemben részesíttetnek.

Pályázati kérvény presbiteriumhoz intézendő s lelkészi hivatal Zsadány (Bihar m.) címre küldendő. Mellékletei: 1. Keresztlevél. 2. Oklevél (theologiai végzettség előnyt jelent). 3. Működési bizonyítvány annak feltüntetésével, hogy állott-e már fegyelmi vizsgálat alatt, vagy kapott-e fegyelmi büntetést, iskolája egyházmegyeyileg hogyan minősített. 4. Községi, erkölcsi és állampolgári bizonyítvány, családi állapot feltüntetésével; esetleges ajánló levelek és rövid életrajz. Okmányok visszaküldéséhez bélyeg melléklendő.

Pályázati határidő: augusztus 15. Kántorpróba: augusztus 22. Megjelenés saját költségén történik. Vonaton érkezőket délelőtt 9 órakor az okányi állomáson kocsni várja.

Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Bay József,
iskolaszéki elnök.

Pályázat

a dunántúli ref. egyházkerület pápai főiskolájának theol. akadémiáján nyugdíjazás folytán üresedésbe jött gyakorlati theol. tanszékre, melynek évi javadalma, az 1925 szept. 20—21-ki ker. közgyűlés 144. pontja szerint az állami fizetési osztályok VIII—V. osztályainak megfelelően a megválasztandó tanár összes beszámítható szolgálati évei szerint, melynél a lelkészi szolgálatban eltöltött évek is teljes egészükben beszámíthatnak.

Felhívatnak azok a református vallású, magyar honosságú lelkészek vagy tanárok, akik az egyházi törvény által megállapított theol. akad. tanári képesítéssel bírnak s ez állást elnyerni óhajtják, hogy az érettségi bizonyítvánnyal, a képesítettséget, nyelvismeretet, eddigi szolgálatot, családi és egészségi állapotot feltüntető okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi aug. hó 25-ig adják be dr. Antal Géza püspök úrhoz Komáromújvárosba.

A megválasztott köteles a konventi theol. akad. tanulmányi rendben megállapított gyak. theologia körébe tartozó tárgyakat előadni, a tanszékkal járó teendőket végezni s állomását folyó évi okt. hó 1-én elfoglalni.

A megválasztott tanár az Országos tanári nyugdíjintézetnek kötelezett tagja.

Győrött, 1926 július hó 18-án.

Dr. Darányi Kálmán s. k.   **Czeglédy Sándor** s. k.
főisk. vil. gondnok.   főisk. egyh. gondnok.

292—1926.

Pályázat.

A mezőtúri református főgimnázium fenntartótestülete pályázatot hirdet fizika-matematika szakos rendes tanári állásra.

Pályázhatnak református vallású okleveles tanárok, B-listások előnyben részesülnek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézett, kellőleg felszerelt kérvények (há-

Kun József késműves és műköszörős, Debrecen, Széchenyi utca 1. sz.

zassági anyakönyvi kivonattal) 1926. évi augusztus hó 20-ig a gimnázium igazgatóságához küldendő.

A kinevezendő javadalma a nem állami tanárokéval azonos. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó.

Mezőtúr, 1926 július hó 19.

Marjay Károly,
az igazgatótanács elnöke.

Borsos Károly,
igazgató.

A gebei református másodtanítóságra pályázat nyittatik augusztus 15-ig. Fizetés: teljes államségély, melyhez a pótlékot és törvényes illetményeket egyház ad. Kötelesség: a kijelölt osztályok vezetése; lelkész és orgonista-kántor helyettesítése szükség esetén; általa végzett temetések után a stóla őt illeti; belmissziói munkában közreműködés. Orgonázni tudó menekültek, B-listások előnyben részesülnek. Pályázhatnak nők is.

Gebe, Szatmár m.

Iskolaszék.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENI VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD :

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betörés-
lopás-, szállitmány- és élet-biztosítá-
sokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

16-52

Lelkészeknek, tanároknak, tanftóknak, presbiter-
eknek és egyháztagnak a főtiszteletű és méltó-
ságos egyházkerületi Elnökséggel történt meg-
állapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

Debreczeni István

órásmester Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ŐR-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53.

Az 1900. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításon
aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz.
Kézművesipari Társulat versenyn a m. kir. korm. díszoklevelével kitüntetve.

FITTLERSÁNDOR

orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít :

Új Orgonákat,
Orgonasípokát,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.

Javítások gyorsan, szak-
szerűen mérsékelt árkért
Árjegyzék esküdtölgvetés díjtalan

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,

KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpolda,
Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,

hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

MOST MEGJELENT könyvujdonságok:

Gyűlvész István: Én vagyok az út . . .	K	18,000.—
Hastings: A mintakép	"	50,000.—
Heyns: Református dogmatika	"	175,000.—
Hegyaljai Kiss Géza: Lorántfy Zsuzsanna	"	35,000.—
Lévay Lajos: Egyházi beszédek	"	62,500.—
Makkai Sándor: Aratás	"	85,000.—
" " Öntudatos kálvinizmus	"	25,000.—
" " Megszólalnak a kövek.	"	35,000.—
" " A halál mysteriuma	"	24,000.—
Musnai L.: Életnek beszéde	"	50,000.—
" " Az Újszövetség	"	65,000.—
" " A magyar biblia története.	"	15,000.—
Porcsalmy Gyula: Boda Katalin	"	54,000.—
Ravasz László: Az ember életútjának felen	"	112,500.—
Révész Imre élete 1826—1881	"	100,000.—
" " Mennyei nász-dal	"	25,000.—
Stalker James: Fájdalmak embere	"	77,000.—
Vásárhelyi J.: Bizonyágtétel	"	125,000.—
Victor Gabriella: A pataki vár gyöngye	"	65,000.—

UJDONSÁG! ♦♦♦♦♦ MOST JELENT MEG!

A leghasznosabb vizsgai jutalomkönyv

Méliusz Kis Könyvtára

vasárnapi olvasmányok gyűjteménye.

Szerkeszti: Uray Sándor, debreceni református lelkész.

1. szám. Uray S.: Tudod-e mit olvasol? K	5,000.—
2. " — Nők az egyházban	6,000.—
3. " — A keresztyén jellemről	6,000.—
4. " Zih Sándorné: A láthatatlan Isten— Idegenben (két kis elbeszélés)	5,000.—
5. " Amikor Nagy Péter uram nem ment el a gazdakörbe	4,000.—
6. " Uray S.: Gonosz Pista börtönt tart	4,000.—
7. " — Nagy Jóska tenyerest kapott	4,000.—
8. " Fekete János: Elettiskola	4,000.—
9. " Solymosi József: Két világ	5,000.—
10. " Makay Lajos: A pokol udvari szállítója	5,000.—

A 10 füzet együtt K 45,000.—

VIZSGALAPOK

kis- és nagyvonalas . . . . . 1 drb K 700.—

Az iskolai év befejeztének közeledésével
**iskolai jutalomkönyvek,
mesék és ifjúsági elbeszélések** óriási választékban.

A fenti művek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószer- és zenemű kereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.

♦ Postai megrendeléseket pontosan és azonnal expediálunk. ♦

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata.

KARDOS LÁSZLÓ

DEBRECEN, KOSSUTH-U.9

VÁSZON—FEHÉRNEMŰ és KELENGYE szaküzlet.

ALAPÍTÁSI ÉV 1831.

4—4

KIVALÓ ANYAGOK! — HATÁROZOTT ÁRAK

IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó cég
HÓDMEZŐVÁSÁRHELY, FÖTÉR (SARJÁT HÁZ)

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélszerűbb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a négyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel IFJ. SZÁNTÓ JÓZSEF, az „ORLE” szabója.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Ref. egyházközségünk előjárósága fiatal s.-lelkészünket, ki ideiglenes kiküldetésének ideje alatt a hitek szeretetét nagy mértékben megnyerte, közelebbi eltávozásakor emlékül egy papi palásttal akarja megajándékozni. Az egyházi lapokból értesültünk, hogy uraságod ref. papi diszruhák és palástok szolid kiállításával a lelkészek tetszését és meglegedését vívta ki. Ezért felkérem, szíveskedjék engemet lehetőleg postafordultával értesíteni, körül-belül 100 korona elegendő volna-e egy szebb palástért. Még csak arra kérem, szíveskedjék figyelembe venni, hogy a palásttal egy jeles képzettségű, nemes ambícióju, általánosan kedvelt kezdő fiatal pap érdemeit óhajtjuk jutalmazni. Vagyis inkább ezzel is arra serkenteni, hogy magát tovább képezze, fejlessze. Éppen azért óhajtjanók, hogy az ilyen ajándéktárgynak alkalmas legyen úgy minőség, mint kiállítás tekintetében.

Besztercén (Erdély) 1909 szept. 15-én.

Szíves üdvözléssel: Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Készséggel sietek kijelenteni, hogy az Ön által szállított palásttal ifjú lelkészünknek nagy örömet szerezünk.

Fogadja szép munkájáért az előjáróság teljes elismerését.

Tisztelettel. Ráduly János, presbiter.

T. SZÁNTÓ JÓZSEF szabó mester úrnak

HÓDMEZŐVÁSÁRHELY.

Aluirott, Szántó József úrral egy papi reverendát készítettem és azzal meg vagyok elégedve.

Debrecen, 1909 ápr. 24.

Hazafias tisztelettel: Eröss Lajos, ref. püspök

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárú

állandó nagy raktára.

Telefon 6.